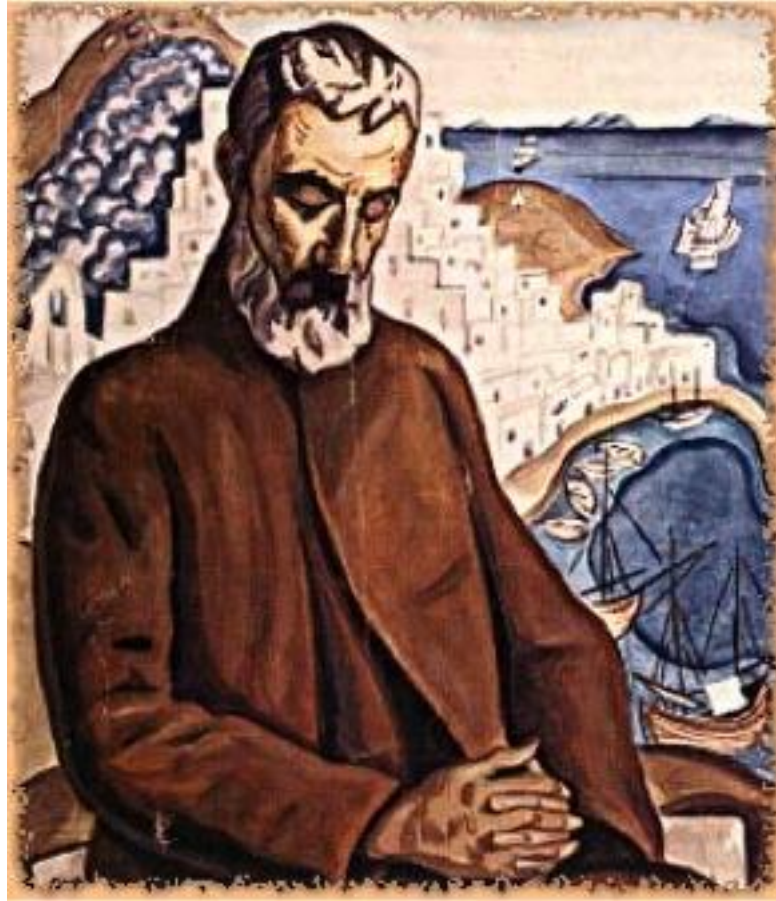

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Σαν να 'χαν ποτέ τελειωμό, τα πάθια και οι καημοί του κόσμου.

8^η Ενότητα, Κείμενο 1

Τα πτερόεντα δώρα, Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης

<https://www.youtube.com/watch?v=fpsF7qAVYW0>

Ερωτήσεις κατανόησης

- 1 Για ποιο σκοπό κατέβηκε ο άγγελος από τον ουρανό;
- 2 Γιατί δεν μπόρεσε να προσφέρει τα δώρα του και γύρισε άπρακτος;

Τῆς κοκόνας τὸ σπίτι
Ἀλέξανδρος Παπαδιαμάντης

Δὲν ἦτον δρόμος πλέον περαστικὸς εἰς ὅλον τὸ χωρίον. Ἀδύνατον νὰ μὴν ἐπερνοῦσε κανεὶς ἀπ' ἐκεῖ ὅστις θὰ ἀνέβαιnen εἰς τὴν ἐπάνω ἐνορίαν ἢ ὅστις θὰ κατέβαιnen εἰς τὴν κάτω. Λιθόστρωτον ἀνηφορικόν, ἀπὸ κάτω ἀπ' τῆς Σταματρίζαινας τὸ σπίτι ἕως ἐπάνω εἰς τὸν ναὸν τῆς Παναγίας τῆς Σαλονικιάς. Χίλια βήματα, κάθε βῆμα καὶ ἄσθμα. Ἐφούσκωνεν, ἐκοντανάσαινε κανεὶς διὰ ν' ἀναβῇ, ἐγλιστροῦσε διὰ νὰ καταβῇ.

Ἄμα ἐπάτει τις εἰς τὸ λιθόστρωτον, ἀφοῦ ἄφηνεν ὀπίσω του τὸ μαγαζὶ τοῦ Καψοσπύρου, τὸ σπίτι τοῦ Καφτάνη καὶ τὸ παλιόσπιτον τοῦ γερο-Παγούρη μὲ τὴν τοιχογυρισμένην αὐλήν, εὐρίσκετο ἀπέναντι εἰς τὸ σπίτι τοῦ Χατζῆ Παντελῆ, μὲ τὸν αὐλόγυρον σύρριζα εἰς τὸν βράχον. Κάτω ἔχασκε μέγας κρημνός, μονότονος, προκαλὼν σκοτοδίνην, σημειούμενος ἀπὸ ὀλίγους ἔρποντας θάμνους ἐδῶ κ' ἐκεῖ, οἱ ὅποιοι θὰ ἐφαίνοντο εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐκείνης ὥς νὰ ἦσαν κακοποιοὶ ψηλαφῶντες καὶ ἀναρριχώμενοι ἢ καὶ σκαλικαντζαροὶ ἐλλοχεύοντες καὶ καραδοκοῦντες ὥς νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ εἰσβάλουν εἰς τὰς οἰκίας διὰ τῶν καπνοδόχων. Τὸ κῦμα ὑποκώφως ἐφλοίσβιζεν εἰς τὰ κράσπεδα τοῦ κρημνοῦ, καὶ ἀκούραστος βορρᾶς φυσῶν ἀπὸ προχθές, μαλακώσας τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἐξήπλωνε τὰς ἀποθαλασσιές του ἕως τὸν μεσημβρινὸν τοῦτον μικρὸν λιμένα, ὁ παγκρατὴς χιονόμαλλος βασιλεὺς τοῦ χειμῶνος.

Ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τοῦ δρόμου, ἀριστερὰ εἰς τὸν ἀνερχόμενον, δίπλα εἰς τὸ σπίτι τοῦ γερο-Παγούρη, καὶ ἀντικρίζουσα μὲ τὸ τοῦ Χατζῆ Παντελῆ, ὑψοῦτο ἀτελείωτος οἰκοδομή, μὲ τέσσαρας τοίχους ὀρθοὺς μέχρι τοῦ πατώματος, μὲ τὰς ξυλώσεις χασκούσας ἕως τῆς ὀροφῆς, μὲ τὴν στέγην καταρρέουσαν, μὲ φαιοὺς καὶ φθειρομένους τοὺς τοίχους, τὴν ὁποίαν ἡ ἐγκατάλειψις, ὁ ἄνεμος καὶ ἡ βροχὴ εἶχον καταστήσει ἐρείπιον καὶ χάλασμα. Τὰ παιδιά, ὅσα κατήρχοντο τὴν μεσημβρίαν ἀπὸ τὸ ἐν σχολεῖον καὶ ὅσα ἀνέρχοντο τὴν ἐσπέραν ἀπὸ τὸ ἄλλο, διὰ νὰ ἀφήσωσι τὰ βιβλία εἰς τὴν οἰκίαν, κλέψωσι τεμάχιον ἄρτου ἀπὸ τὸ ἐρμάριον καὶ τρέξωσιν ἀκράτητα διὰ νὰ παίξωσιν εἰς τὸν αἰγιαλόν, τῆς ἔρριπτον ἀφθόνους πέτρας, διὰ νὰ τὴν ἐκδικηθῶσι τὴν ἡμέραν δι' ὅσον τρόπον τοὺς ἐπροξένει τὴν νύκτα, ὅταν ἐτύχαινε νὰ περάσωσιν. Οἱ παπᾶδες, ὅταν ἐπέστρεφαν τὴν παραμονὴν τῶν Φώτων ἐν σώματι ἀπὸ τὴν οἰκίαν τοῦ δημάρχου, μὲ τοὺς σταυροὺς καὶ τὰς φωτιστήρας των, ἀγιάζοντες οἰκίας, δρόμους καὶ μαγαζιά, καὶ διώκοντες τοὺς σκαλικαντζάρους, ἐλησμόνουν νὰ ρίψωσι μικρὰν σταγόνα ἀγιασμοῦ καὶ εἰς τὴν ἄτυχην ἐγκαταλελειμμένην οἰκίαν, τὴν ὁποίαν δὲν εἶχε χαρῇ ὁ οἰκοκύρης ὅστις τὴν ἔκτισε, καὶ ἥτις δὲν εἶχεν ἀξιωθῇ ν' ἀπολαύσῃ τὴν οἰκοκυράν της. Τοιαύτη οἰκία ἐπόμενον ἦτο νὰ γίνῃ κατοικητήριον τῶν φαντασμάτων, ἄσυλον ἴσως τῶν βρυκολάκων, καὶ ἴσως ὀρμητήριον καὶ τόπος συγκεντρώσεως τῶν τυράννων τῆς ὥρας ταύτης, τῶν σκαλικαντζάρων.

Δὲν εἶχεν ἀξιωθῇ ν' ἀπολαύσῃ τὴν οἰκοκυράν της. Ὁ καπετὰν Γιαννάκος ὁ Συρμαῆς, ἀνὴρ αἰσθηματικὸς καὶ γενναῖος, «μερακλὴς» ὅσον κανεὶς ἄλλος ἐκ τῶν συγχρόνων του, εἶχεν ἐρωτευθῇ ποτε εἰς τὸ Σταυροδρόμι τὴν κοκόναν Ἀννίκαν, ὡραίαν, ὑψηλήν, μὲ χρυσόξανθα μαλλιά, λευκὴν καὶ μὲ χαρακτῆρας λεπτοτάτους, μὲ βλέμμα τὸ ὁποῖον κάτι ἔλεγε στὴν καρδιά. Ὁ πλοίαρχος ἠρραβωνίσθη ἐν τῇ Βασιλευσούσῃ, καὶ κατῆλθε μὲ τὸ καράβι εἰς τὴν

πατρίδα, ὅπου παρήγγειλε νὰ τοῦ κτίσουν, μὲ σχέδιον κομπὸν καὶ ἀσύνηθες ἕως τότε εἰς τὴν πολίχνην, τὴν μικρὰν ὡραίαν οἰκίαν, σκοπεύων μὲ τὸ πρῶτον ταξίδιον νὰ φέρῃ ἐπιπλα ἀπὸ τὴν Βενετίαν, διὰ νὰ εὐτρεπίσῃ, νὰ στολίσῃ τὴν νεόκτιστον οἰκίαν καὶ τὴν κάμῃ ἀξίαν τῆς ἀβρᾶς κοκόνας, τὴν ὁποίαν ἐμελέτα νὰ φέρῃ ἀπὸ τὴν Πόλιν. Ἄλλ' ἡ οἰκία δὲν ἐμελλε νὰ τελειώσῃ καὶ ἡ κοκὸνα δὲν ἐμελλε νὰ κατέλθῃ. Ἡ κοκὸνα, ὀκτὼ μῆνας μετὰ τὴν μνηστείαν, ἀπέθνησκε φθισικὴ εἰς τὸ Σταυροδρόμι, καὶ ἡ οἰκία ἔμεινεν ἀτελείωτη, ἔρημη καὶ ἄχαρη, ἀνὰ τὸν λιθόστρωτον ἀνηφορικὸν δρόμον, σιμὰ εἰς τὸν κρημνώδη βράχον. Ὡς ἀόρατος δὲ ἐπιγραφὴ ἐπὶ τοῦ μετώπου τῆς καταρρεούσης οἰκίας, ὡς ἀόριστος τραγικὴ εἰρωνεία ἐπὶ τῆς τύχης τῆς, ἔμενε τὸ ὄνομα «τῆς Κοκόνας τὸ Σπίτι».

Μνημούρια τοῦ Φερὶκ-κιοῖ κι ὁλόρθα κυπαρίσσα,
ἔχασα τὴν ἀγάπῃ μου καὶ λαχταρῶ περίσσα.

Κάλαντα, πίνακας τοῦ Νικηφόρου Λύτρα (1872, ιδιωτικὴ συλλογὴ).

Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, παραμονὴν τῶν Χριστουγέννων τοῦ ἔτους 185... δύο παιδία κατήρχοντο μὲ ζωηρὰ βήματα τὸ λιθόστρωτον καὶ οἱ πόδες των, ἀσυνήθιστοι εἰς τὰ πέδιλα τὰ ὁποῖα εἶχον φορέσει ἴσως ἐκτάκτως τὴν ἐσπέραν ἐκείνην, ἔκαμνον μέγαν κρότον ἐπὶ τῶν πλακῶν τοῦ ἐδάφους. Ἀμφότεροι ἐκράτουν ἐλαφρὰς ράβδους. Ὁ εἷς ἐκράτει φανὸν μὲ τὴν ἄλλην χεῖρα. Ἦτο ἐβδόμη ὥρα. Νύξ ἀστροφεγγὴς καὶ ψυχρά. Σφοδρὸς ἄνεμος κατήρχετο παγετώδης ἀπὸ τὰ χιονισμένα βουνά. Ὁ ἄνεμος ἔκαμνε τὰ σφικτοκλεισμένα παράθυρα καὶ τὰς κλειδομανδαλωμένας θύρας νὰ στενάζωσιν ὑπὸ τὴν ψυχρὰν πνοήν του. Τὰ παιδία ἐμάλωναν ὡς δύο γνήσιοι φίλοι.

—'Εγὼ εἶδα π' σο' ἔδωκε ἓνα εἰκοσιπενταράκι, βρὲ Ἀγγελή, ἔλεγε τὸ ἓν.

—Ὅχι, μὰ τὸ *θεριό*, ἔλεγε τὸ ἄλλο· μιὰ πεντάρα μο' ἔδωκε. Νά τηνε.

Καὶ ἐδείκνυε μεταξὺ τῶν δακτύλων του μίαν πεντάραν.

—Ὅχι, ἐπέμενε τὸ ἄλλο, τὸ ὅποϊον ἐκράτει τὸ φανάριον. Τὸ εἶδα ἐγὼ ποὺ ἦταν εἰκοσιπενταράκι· δὲ μὲ γελᾷς.

—Ὅχι, μὰ τὴν *παναγίδα*, βρὲ Νάσο. Μιὰ πεντάρα, σοῦ λέω.

— Μ' ἀφήνεις νὰ σὲ ψάξω;

— Θὰ σ' πέση τὸ φανάρι.

Διὰ μιᾶς ὁ Νάσος ἄφησε τὸ φανάρι καταγῆς καὶ ἡτοιμάζετο νὰ ψάξῃ τὸν Ἀγγελήν. Εἶχον λάβει τὸ μέτρον, ἐπειδὴ δὲν ἐνεπιστεῦοντο ἀλλήλους (ἦσαν δεκαετεῖς τὴν ἡλικίαν), εὐθὺς ἅμα κατήρχοντο ἀπὸ ἐκάστην τῶν οἰκιῶν, ὅπου ἀνέβαινον κ' ἐτραγουδοῦσαν τὰ Χριστούγεννα, νὰ κάμνωσιν εὐθὺς μερίδιον πεντάρα καὶ πεντάρα καὶ κανεῖς ἐκ τῶν δύο νὰ μὴν εἶναι κάσα μέχρι τέλους τῆς ἐπιχειρήσεως. Ἀλλὰ τὴν τελευταίαν φορὰν ὁ Νάσος εἶχεν ὑποπευθῇ τὸν Ἀγγελήν. Ἐν τῇ θέρμῃ τῆς λογομαχίας των, εἶχον λησμονήσῃ ὅτι ἔφθασαν ἤδη εἰς τὸ στενὸν τοῦ λιθοστρώτου, τοῦ ἄγοντος εἰς τὴν ἐπάνω συνοικίαν, καὶ εὐρίσκοντο ὑποκάτω εἰς τὸ σπῖτι τῆς κοκόνας, ὅπου ἔβγαιναν φαντάσματα. Ἐκεῖ εἶχον σταματήσῃ καὶ ὁ Νάσος ἤρχισε νὰ ψάχνῃ τὸν Ἀγγελήν.

Ὁ Ἀγγελῆς, ἐνόσφ ὁ ἄλλος ἠρεῦνα τὰ θυλάκια τῆς περισκελίδος του, ἴστατο ἀδιάφορος, ἀλλ' ἅμα ἡ χεὶρ ἀνῆλθε καὶ ἤρχισε νὰ ψαύῃ τὸν κόλπον, ἔπιασεν ὁ ἴδιος τὸ γελέκον του ἀριστερὰ πρὸς τὴν μέσην, καὶ τὸ ἔσφιγγε μὲ ὅλην τὴν δύναμίν του, ἐμποδίζων τὴν χεῖρα τοῦ φίλου του νὰ φθάσῃ ἕως ἐκεῖ.

— Δὲν μ' ἀφήνεις νὰ σὲ ψάξω!

— Ἄφησέ με! δὲν ἔχω τίποτε.

— Εἶσαι ψεύτης!

Ὁ Ἀγγελῆς ὕψωσε ἀπειλητικὴν χεῖρα.

— Εἶσαι ψεύτης καὶ κλέφτης!

Ἐλαφρὸς κόλαφος ἠκούσθη, καὶ συγχρόνως φωνὴ παραδόξου ὄντος μελανοῦ τὴν ὄψιν, μὲ μαλλιά ἀνατσουτσοιρωμένα, μὲ ἀλλόκοτα ράκη ὡς ἐνδυμασίαν, ἀντήχησε:

— Τί μαλώνετε, βρέ;

Τὰ δύο παιδιά ἀφῆκαν συγχρόνως διπλὴν πεπνιγμένην κραυγὴν καὶ ἐδοκίμασαν νὰ τραπῶσιν εἰς φυγὴν, ἀφήνοντα τὸ φανάριον καταγῆς. Ἀλλὰ τὸ παράδοξον ὃν μὲ τὸν πόδα ἀνέτρεψε τὸ φανάριον, τὸ ὅποϊον ἔσβησεν εὐθὺς, καὶ μὲ τὰς δύο χεῖρας συνέλαβεν ἀπὸ τοὺς βραχίονας τὰ δύο τρέμοντα παιδιά.

— Ποιὸς εἶναι κάσα, βρέ;

Τὰ δύο παιδιά ἤσπαιρον κ' ἐδοκίμαζαν νὰ φύγουν.

— Μὴ φοβᾶστε, δὲ σᾶς τρώω. Δῶστε μου τοὺς παράδες σας, γιὰ νὰ μὴ μαλώσετε καὶ σκοτωθῆτε. Καλὰ ποὺ βρέθηκα ἐδῶ καὶ σᾶς γλύτωσα.

Ἐψαξε τὲς τσέπες τῶν δύο παιδίων, καὶ συγχρόνως τὰ ἔσυρε πρὸς τὴν θύραν τοῦ ἱσογείου τῆς κατηρειπωμένης οἰκίας ὁπόθεν εἶχεν ἐξέλθει, ὡς φαίνεται, τὸ παράδοξον ὄν. Ἐκεῖ ἔβαλε τὸν Νάσον ὑπὸ κράτησιν ὀπισθεν τῆς θύρας, ὡχύρωσε τὸ ἄνοιγμα μὲ τὸ ἴδιον σῶμά του καὶ ἔψαξεν ἐν ἀνέσει τὸν Ἀγγελὴν. Εὗρε δεκαπέντε ἢ εἴκοσι πεντάρες καὶ δεκάρες εἰς τὰ θυλάκια. Εἶτα ἔψαξε τὸν Νάσον, εὗρεν ἄλλα τόσα καὶ εἰς αὐτοῦ τὸ θυλάκιον. Ἀκολούθως ἀπέπεμψε τὰ δύο παιδιά.

— Πηγαίνετε τώρα, καὶ μὴ φοβᾶσθε. Ἄλλη φορὰ νὰ μὴ μαλώνετε.

Ὁ Γιάννης ὁ Παλούκας δὲν εἶχε πῶς νὰ μεθύσῃ καὶ πῶς νὰ ἐορτάσῃ τὰ Χριστούγεννα, ἐκείνην τὴν χρονιά. Ἦτο συνήθως ἄεργος, καὶ οἱ τεμπέλικες μικροδουλειές, τὰς ὁποίας ἐξετέλει κάποτε, πότε κουβαλῶν νερὸ μὲ τὴν στάμναν εἰς τὰς οἰκίας, πότε ὑπηρετῶν τοὺς κηπουροὺς, τοὺς ἄλωνιστὰς καὶ τοὺς ἐργάτας τῶν ἐλαιοτριβείων, πότε βοηθῶν τοὺς γριπάρηδες εἰς τὴν ἀνέλκυσιν τοῦ μακροῦ ἀτελειώτου γρίπου ἐπὶ τῆς μεγάλης ἄμμου εἰς τὸν αἰγιαλόν, δὲν τὸν εἶχαν «σηκώσει» κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο. Τί νὰ κάμῃ; Πῶς νὰ περάσῃ, τέτοια χρονιára μέρα; Τί ἐσοφίσθῃ;

Τῆς κοκόνας τὸ σπίτι, τὸ ὁποῖον ἐφοβοῦντο τὰ παιδιά τῆς πολίχνης, καὶ τὸ ὁποῖον δὲν ἀγίαζαν οἱ παπᾶδες ὅταν κατήρχοντο ἀπὸ τὴν ἄνω συνοικίαν μὲ τοὺς σταυροὺς, ἦτο κατάλληλος σταθμὸς διὰ νὰ κρυβῇ κανεὶς καὶ νὰ περάσῃ ὡς σκαλικάντζαρος, ἐπειδὴ τὸ ἐκαλοῦσαν οἱ μέρες, ἀφοῦ μάλιστα χάριν τῶν ἡμερῶν αὐτῶν θὰ τὸ ἔκαμνε καὶ ὁ Παλούκας. Ἀπ' ἐκεῖ θὰ ἐπερνοῦσαν ὅλα τὰ παιδιά τῆς κάτω ἐνορίας, δηλαδὴ τὰ δύο τρίτα τῶν παιδιῶν τοῦ χωριοῦ, εἰς τὸ γύρισμά των ἀπὸ τὴν ἐπάνω ἐνορίαν, ὅτε θὰ εἶχαν ἱκανὰ κέρματα εἰς τὰ θυλάκιά των. Ὁ Παλούκας δὲν ἐσκέφθη περισσότερον.

Ἔλαβε παλαιὸν σιδηροῦν τηγάνιον, ἐμουντζουρώθη ὅλος εἰς τὸ πρόσωπον -μετέθεσε, τὸ ἐπ' αὐτῷ, δύο μῆνας πρωιμότερα τὴν Ἀποκριάν- ἐφόρεσε παλαιὰ ράκη τὰ ὁποῖα ἐπρομηθεύθη κάπου, καὶ ἀπελθὼν, ἅμα ἐνύκτωσεν, ἐξεκάρφωσεν ἀθορύβως τὰς παλαιὰς σανίδας, τὰς σχηματιζούσας χιαστὶ πρόχειρον φραγμὸν εἰς τὸ ἱσόγειον τῆς ἐρήμου οἰκίας τῆς κοκόνας, καὶ ἐχώθη μέσα. Μίαν ὥραν ὕστερον κατῆλθε διὰ τοῦ λιθοστρώτου, ἢ πρώτη συνωρίς τῶν ἀδόντων παιδίων, ὁ Νάσος καὶ ὁ Ἀγγελῆς. Εἶδομεν πῶς ἦλθαν βολικὰ τὰ πράγματα καὶ πῶς ὁ Παλούκας κατῶρθωσε μάλιστα νὰ περάσῃ ὡς εἰρηνευτὴς μεταξὺ τῶν παιδιῶν ποὺ ἐμάλωναν.

Ἀφοῦ ὁ Νάσος καὶ ὁ Ἀγγελῆς ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, αἰσθανόμενοι φεῦγον τὸ ἔδαφος ὑπὸ τοὺς πόδας των, κατῆλθον ἄλλα παιδιά, εἶτα ἄλλα. Ὁ Παλούκας ἤκουε μακρόθεν τὸν κρότον τῶν βημάτων των, τὰς εὐθύμους φωνὰς των, καὶ ἐνιθύριζε:

— Μᾶς ἔρχεται ἄλλη ζυγιά.

Ἡ τελευταία ζυγιά ἣτις κατῆλθε, συνίστατο ἀπὸ τὸν Στάμον καὶ ἀπὸ τὸν Ἀργύρην, δύο φρονίμους παῖδας. Οὗτοι δὲν ἐμάλωναν, ἀλλ' ἐσχεδίαζαν μεγαλοφώνως τί νὰ τὰ κάμουν τὰ λεπτὰ ἐκεῖνα ποὺ θὰ ἐμάζωναν ἐκείνην τὴν βραδιάν.

— Νὰ φτιάσωμε κ' ἓνα σκεπαρνάκι, βρέ.

— Νὰ κόψουμε μιὰ λεύκα.

— Νὰ πάρουμε φλαμούρι, νὰ κάμουμε καράβι.

— Νὰ βγάλουμε ἀπὸ τὸν πεῦκο τ' Ἀλμπάνη τὴν καρίνα καὶ τὰ στραβόξυλα.

— Ἐσὺ θὰ εἶσαι μαραγκὸς κ' ἐγὼ πρωτομάστορας.

— Βρέ! καλῶς τοὺς μαστόρους, ἡκούσθη ἔξαφνα μία φωνή.

Ὁ Παλούκας εἶχεν ἐξορμήσει, τρίτην ἢ τετάρτην φοράν, ἀπὸ τὴν κρύπτην του.

Ὁ Στάμος καὶ ὁ Ἀργύρης ἀφῆκαν πεπνιγμένην κραυγὴν καὶ ἠθέλησαν νὰ φύγουν. Ἄλλ' ὁ Παλούκας ἐφήρμοσε τὴν μέθοδόν του, καὶ τοὺς ἐλήστευσε.

— Εἶναι ἄλλη ζυγιά; ἠρώτησεν εἷτα.

Τὰ παιδιά τὸν ἐκοίταζαν μὲ ἀπλανῆ ὄμματα, ἀπολιθωμένα ἀπὸ τὸν φόβον. Ἄλλ' ὁ Στάμος, ὅστις ἦτο δωδεκαετής καὶ ξυπνητός, ἐνόησεν ἐν τῷ μεταξὺ ὅτι δὲν ἦτο φάντασμα. Ὁ φόβος του ἐμετριάσθη, καὶ μετέδωκε θάρρος καὶ εἰς τὸν Ἀργύρην.

— Εἶναι κι ἄλλη ζυγιά; ἐπανέλαβεν ἀκαταλήπτως ὁ παράδοξος ἄνθρωπος.

— Τί ζυγιά; ἠδυνήθη ν' ἀρθρώσῃ ὁ Στάμος.

— Εἶναι ἄλλα παιδιά νὰ κατεβοῦν, ἀπ' τὸν ἀπάνω μαχαλά;

— Δὲ ξέρω, εἶπεν ὁ Στάμος.

Τὴν φοράν ταύτην ὁ Παλούκας εἶχεν ὀλιγορήσει νὰ σβήσῃ τὸν φανόν, διότι ἐκ τῆς μέχρι τοῦδε πείρας του ἐπίσθη ὅτι δὲν θὰ τὸν ἀνεγνώριζαν τὰ παιδιά. Ἄλλ' ὁ Στάμος τὸν ἐκοίταξε τόσον καλά, ὥστε «ἐγύριζε μὲς στοῦ νοῦ του» ὅτι κάποιος ἦτον καὶ δὲν ἀπεῖχε πολὺ τοῦ νὰ τὸν ἀναγνωρίσῃ.

— Πέστε μου, βρέ, ἂν εἶναι κι ἄλλη ζυγιά, ἐπέμεινεν ὁ Παλούκας.

— Δὲ ξέρουμε, ἐπανέλαβεν ὁ Στάμος.

Τέλος ὁ Παλούκας ἀφῆκε τὰ παιδιά ἐλεύθερα.

Παρήλθον δέκα λεπτὰ τῆς ὥρας, καὶ γενναῖον πετροβόλημα ἤρχισε νὰ δέρνη τὴν στέγην, τὰς ξυλώσεις, καὶ τὰς δοκοὺς τοῦ ἀφατνώτου πατώματος τῆς ἐρήμου οἰκίας. Πολλοὶ λίθοι, μὲ ὑπόκωφον δοῦπον, διερχόμενοι διὰ τῶν δοκῶν, καὶ ἄλλοι διὰ τῆς θύρας ἐπιπτον εἰς τὸ ἔδαφος τοῦ ἰσογείου.

Στράτευμα παιδίων εἶχεν ἐξορμήσει ἀπὸ τὸ προαύλιον τοῦ ναοῦ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν, τριακόσια ἢ τετρακόσια βήματα ἀπέχοντος, καὶ ἐξετέλει φοβερὰν ἔφοδον κατὰ τοῦ ἀσύλου τοῦ Σκαλικαντζάρου.

Τὰ πρῶτα ληστευθέντα παιδιά, ὁ Νάσος καὶ ὁ Ἀγγελῆς, ἀφοῦ ἔφθασαν ἀσθμαίνοντα εἰς τὴν μικρὰν πλατεῖαν τὴν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ, μὴ ἔχοντα πλέον διὰ τί πρᾶγμα νὰ μαλώσωσιν, ἔκαμαν ἀγάπην. Μετὰ φιλικωτάτην δὲ συζήτησιν ἐκ συμφώνου, ἀπεφάνθησαν ὅτι τὸ παράδοξον ὄν, τὸ ὁποῖον τοὺς ἐπῆρε τὰ λεπτά, ἀφοῦ δὲν τοὺς ἐπῆρε οὔτε τὴν φωνὴν οὔτε τὸν νοῦν των, θὰ εἰπῇ ὅτι δὲν ἦτον φάντασμα, οὔτε βρικόλακας, καὶ ἀφοῦ δὲν ἐδοκίμασε νὰ τοὺς φάγῃ, θὰ εἰπῇ ὅτι δὲν ἦτον οὔτε σκαλικάντζαρος. Τί ἄλλο θὰ ἦτον λοιπόν; Θὰ ἦτον ἄνθρωπος, χωρὶς ἄλλο.

Ἡ δευτέρα ζυγιά τῶν παιδίων ἔφθασε μετ' οὐ πολὺ, εἴτα ἡ τρίτη καὶ ἡ τετάρτη. Ὅλα τὰ ὁμοιοπαθῆ παιδία δὲν ἤργησαν νὰ συνεννοηθῶσιν ὁμοῦ. Τέλος ὁ Στάμος, ὅστις ἦλθε τελευταῖος μετὰ τοῦ Ἀργύρη, ἐπρότεινε καὶ ὅλοι ἐνήφισαν νὰ ἐκτελέσωσι τακτικὴν νυκτερινὴν ἔφοδον κατὰ τῆς οἰκίας.

Ὁ Παλούκας, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἐδίσταζε, καὶ εἶχεν ἀποφασίσει πλεον ν' ἀποσυρθῇ, ἀφοῦ εἶχε κάμει ἀρκετὴν λείαν, ὅση θὰ ἤρκει διὰ νὰ μεθύσῃ τὴν ἡμέραν τῶν Χριστουγέννων, ὡς καὶ τὴν ἡμέραν τῶν Ἐπιλοχίων καὶ τὴν τοῦ ἁγίου Στεφάνου ἀκόμη. Ἐνῶ δὲ ἦτο ἑτοιμος νὰ φύγῃ καὶ πάλιν ἔμενεν, ἐπῆλθεν ἡ πρώτη πυκνὴ χάλαζα τῶν λίθων.

— Νά μιὰ ζυγιά! ἐφώναξε φιλέκδικος ὁ Στάμος.

— Νά μιὰ ζυγιά! ἐπανελάβον ἐν χορῷ τὰ παιδία.

Πέντε δευτερόλεπτα πρότερον ἂν ἀπεφάσιζεν ὁ Παλούκας νὰ φύγῃ, θὰ ἦτο ἤδη ἐκτὸς βολῆς. Δυστυχῶς ἦτο ἀργὰ τώρα.

Ἀπεφάσισε ν' ἀρπάξῃ μίαν σανίδα καὶ μεταχειριζόμενος αὐτὴν ὡς σπάθην ἅμα καὶ ὡς ἀσπίδα νὰ ἐκτελέσῃ ἔξοδον διασχίζων τὰς τάξεις τοῦ ἐχθροῦ. Ἀλλὰ δευτέρα ραγδαιοτέρα χάλαζα λίθων τὸν ἔκαμε νὰ ὀπισθοδρομήσῃ μὲ δύο πληγὰς εἰς τὴν κνήμην καὶ εἰς τὸν βραχίονα.

— Νά κι ἄλλη ζυγιά! ἐφώναξεν ἀδιάλλακτος ὁ Στάμος.

— Νά κι ἄλλη ζυγιά! ἠλάλαξαν τὰ παιδία.

Ὁ Παλούκας ἐκόλλησεν εἰς τὴν ἐσωτέραν γωνίαν τοῦ ἰσογείου, στηρίζας τὰ νῶτα εἰς τὸν τοῖχον, ζαρωμένος ὑπὸ τινὰ δοκὸν τοῦ πατώματος, σύρριζα εἰς τὸν τοῖχον βαλμένην. Ἀλλὰ κ' ἐκεῖ, μέγας λίθος, κτυπήσας ἐπὶ τοῦ τοίχου, ἐλόξευσε καὶ τὸν ἔπληξε μετὰ μετρίας βίας εἰς τὸν ὦμον.

— Βρέ! ἀπὸ σπόντα, ἐμορμύρισε γελῶν ἀκουσίως ὁ Παλούκας.

Εὐτυχῶς δι' αὐτόν, οἱ ἐχθροὶ δὲν ἀπεφάσισαν νὰ ἔλθωσιν ἕως τὴν θύραν τοῦ ἰσογείου. Λείψανον φόβου ὑπῆρχεν ἀκόμη, φαίνεται, εἰς τὸ βάθος τοῦ παιδικοῦ θράσους.

Τέλος, ἐπειδὴ ἡ μάχη παρετείνετο, ὁ Παλούκας, μετὰ φρόνιμον σκέψιν, ἀπεφάσισε ν' ἀναρριχηθῇ εἰς τὸν τοῖχον (ἐγνώριζε ποῦ ὑπῆρχαν ὅπαι ἀπὸ τὰ ἱκρία καὶ τὰς ξυλωσιὰς τῆς οἰκοδομῆς) πατῶν ἀπὸ ὀπὴν εἰς ὀπὴν. Τὸ ἔκαμε ταχέως καὶ ἐπιτυχῶς, καὶ ἀφοῦ ἔφθασεν εἰς τὸ πάτωμα, ἀόρατος εἰς τὸν ἐχθρὸν ὀπισθεν λειψάνου ξυλοτοίχου, ἀποφασιστικῶς ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἐντὸς τοῦ ἐδάφους τῆς αὐλῆς τοῦ γερο-Παγούρη.

Ἦτον ὥς δύο μπόγια ὑψηλά, ὅχι περισσότερον. Διότι τὸ ἔδαφος ἦτο ὑψηλότερον κατὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας σπιθαμὰς ἔσωθεν τοῦ αὐλογύρου.

Ὁ Παλούκας ἔπεσε βαρὺς, ἐκτύπησεν εἰς τὸ γόνυ, ἀνετράπη, ἀνωρθώθη, ἔψαυσε τὰ μέλη του, καὶ βεβαιωθεὶς ὅτι δὲν τοῦ εἶχε σπάσει κανὲν κόκαλον, ἐτράπη εἰς φυγὴν, τρέχων πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ αὐλογύρου, ὅπου ἤξευρεν ὅτι ὁ περίβολος ἐκλείετο ἀπὸ ἀπλοῦν φράκτιν, συγκοινωνῶν πρὸς τὴν αὐλὴν συγγενικῆς οἰκίας.

Ὁ δοῦπος τῆς πτώσεώς του ἠκούσθη ἐκεῖθεν τοῦ τοίχου τῆς αὐλῆς.

Ὁ Στάμος ἐφώνηξε «ἐμπρός!» καὶ δοκιμάσας τὸ μάνδαλον τῆς θύρας τοῦ αὐλογύρου, εἶδεν ὅτι ἡ θύρα ἦτο ἀνοικτή. Εἰσώρμησε πρῶτος καὶ τὰ ἄλλα παιδιά τὸν ἠκολούθησαν.

Ἡ φυγὴ τοῦ Παλούκα συνωδεύθη, ἐκτὸς τοῦ δούπου τῆς πτώσεώς του, καὶ ἀπὸ ἄλλον κρότον, κρότον μεταλλικόν. Λεπτὰ τοῦ εἶχαν πέσει ἀπὸ τὴν τσέπην.

Ὁ Παλούκας δὲν ἐγύρισεν ὀπίσω νὰ τὰ μαζέψῃ.

Ὁ Ἀγγελῆς, ἐν τῶν παιδίων, ἤκουσε ζωηρότατα τὸν μεταλλικὸν κρότον, ἀγροίκησε πολὺ καλὰ τὸ μέρος εἰς τὸ ὁποῖον εἶχον πέσει τὰ κέρματα, καὶ κύψας καὶ ψηλαφῶν ἤρchiσε νὰ τὰ μαζώνῃ μετὴν φούχταν, ἐνῶ τὰ ἄλλα παιδιά ἔτρεχαν κατόπιν τοῦ φεύγοντος Παλούκα, ρίπτοντα λίθους καὶ κράζοντα:

— Νά κι ἄλλη ζυγιά! Νά κι ἄλλη ζυγιά!

Κρότος παραθύρου ἀνοιγομένου ἠκούσθη ἤδη εἰς τὸν οἰκίσκον τοῦ γερο-Παγούρη, ὅστις ἀκούσας τὴν ἀκατανόητον ἔφοδον, τὴν γενομένην τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὸν αὐλόγυρόν του, ἤνοιγε τὸ παράθυρον καὶ ἠρώτα ἐκπληκτος:

— Τί εἶναι; Τί τρέχει; Ποιὸς εἶναι; Ποιοὶ εἶστε; Ἔ! δὲν ἀκοῦτε!

Ἐνῶ ὁ Ἀγγελῆς εἶχε μαζέψει ἤδη ὅλα τὰ λεπτὰ ὅσα ἤρε, καὶ ἔφευγεν ὀπίσω διὰ τῆς μεσημβρινῆς θύρας, καὶ τὰ ἄλλα παιδιά πέραν τοῦ βορεινοῦ φράκτου, κατεδίωκον εἰς τὸν βρόντο τὸν Παλούκαν, ὅστις εἶχε γίνεῖ ἄφαντος ἤδη, ἐπαναλαμβάνοντα:

— Νά κι ἄλλη ζυγιά! Νά κι ἄλλη ζυγιά!

